

DISSERTATIO INAUGURALIS JURIDICA,
DE QVESTIONE, 1716, No

AN VIDUA, CUI
STATUTO LOCALI
EX SUIS ET DEFUNCTI MARI-
TI BONIS CERTA PORTIO TRI-
BUITUR, HANC POSSIT REPUDIARE
ET ILLATA REPETERE? 30.

QVAM
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
REVERENDISSIMO ET ILLUSTRISSIMO DOMINO
DOMINO

PHILIPPO WILHELMO,
S. R. I. COMITE DE BOINEBURG,

SACRÆ CÆSARÆ ATQVE REGIÆ CATHOLICÆ MAJESTATIS CONSILIARIO
INTIMO, NEC NON METROPOLITANARUM ECCLESiarUM, MOGUN-
TINÆ ET TREVIRENSIS, CANONICO CAPITULARI SENIORE, ET RESPECTIVE
SUPREMO CHORI-EPISCOPO; EMINENTISSIMI PRINCIPIS ELECTORIS MO-
GUNTINI CONSILIARIO INTIMO, AC CIVITATIS TERRITORIQVE
ERFFURTENSIS PRO-PRINCIPE,
AMPLISSIMÆ FACULTATIS JURIDICÆ CONSENSU
PRÆSIDE

PRO-RECTORE MAGNIFICO
DN. JOANNE PHILIPPO *Streit*

J. U. D.
REGIMINIS ELECTOR. MOGUNTINI CONSILIARIO ET FACULT. JURIDICÆ

P. T. DECANO,
DN. PATRONO AC PROMOTORE MAXIME DEVENERANDO
PRO LICENTIA

SUMMOS IN UTROQVE JURE HONORES AC PRIVILEGIA RITE CAPESSENDI
PUBLICÆ ERUDITORUM DISQVVSITIONI
DIE XI. MAJI MDCGXVI. HORIS LOCOQVE CONSVETO
SUBMITTIT

GOTTLIEB KOCH, LAUBA-LUSAT.

ERFORDIÆ, TYPIS JOH. HENRICI GROSCHII, ACAD. TYPOGR.

VIRIS PRÆNOBILISSIMIS, AMPLISSIMIS,
CONSULTISSIMIS ATQVE SPECTA-
TISSIMIS

DN. CONSULIBUS,
DN. SYNDICO,
DN. PRÆTORI,
DN. SCABINIS,

ATQVE

DN. SENATORIBUS,
PATRONIS SUI OMNI OBSER-
VANTIÆ CULTU ÆTERNUM
DEVENERANDIS

VIRI PRÆNOBILISSIMI,

Ausus sui tenues hasce plagulas Amplissimo Vestro Ordini offerre, iisque splendore tantorum Nominum præmissorum non leve decus iri conciliatum existimavi. Cujus audaciæ veniam uti humillimè rogo, ita me illam eò faciliùs esse impetraturum spero, quo largiùs Vestro in me affectus planè singulares hæctenùs expertus sum; nec alia ad hoc me magis impulit ratio, quam insignis in me collatorum beneficiorum cumulus. Abiit me Lauba
jucun-

jucundissima atque fovit, & ab Amplissimo Vestro Ordine ad promovenda studia mea Academica inopiæ meæ stipendiis imprimis subventum. Et ut omnia paucis comprehendam, fatendum mihi est ingenuè, me meosque omnia ferè Vestræ benignitati debere. Hinc occasione ita ferente publicum hoc grati animi testimonium non potui non edere, & spes mihi est, fore, ut in benigniorem partem accipiatur. Cæterum ad DEVM TER OPTIMUM MAXIMUM ardentissimas pro incolumitate Vestrâ effundo preces, ut Amplissimum Vestrum Ordinem in eo felicitatis festigio, in quo nunc cernitur, diù conservet, & gravissimis pariter ac spectatissimis ejusdem membrorum omnibus atque singulis vires largiatur, quo in solatium splendidis-

*marum familiarum & commodum
Reipublicæ Laubanensis negotiis suis
tam privatis quam publicis per multos
adhuc annos queant superesse, & quo
de Vestro Patrocinio diutius lætari
possim, cui se quam commendatissi-
mum esse cupit*

VESTRORUM PRÆNOBILIS-
SIMORUM NOMINUM

Erford. d. 6. Maji
Anno 1716.

*humillimus atque devotissimus
cultor*

AUTHOR.

I.

Irca successionem conjugum frequentes in foro oriuntur lites, nec semper usquequaque liquet, an superstes conjux ex defuncti bonis tantum, an ex utriusque facultatibus in communem massam collatis certam partem consequi, an verò neglectâ successionem ab intestato sua saltem sibi servare possit & debeat. Et licet multi magni nominis viri hanc materiam latius sint persecuti, non tamen res omnis confecta est. Remanent dubia & fortè etiam remanebant imposteriorum. Utile nihilominus & necessarium est in rem, cujus frequens usus & magna utilitas luculenter apparet, paululum sollicitius inquirere.

II.

Jure civili conjugi in alterius conjugis bona regulariter nulla successio ab intestato competit, nisi conjux superstes inops sit, tunc ad defuncti divitis partem bonorum cum aliis legitimis hæredibus pro diversitate casuum vel ratione ususfructus tantum vel pleno

jure capiendam admittitur. *Novell. 117. cap. 5.* vel etiam liberi, agnati & cognati planè deficiant, ubi conjugibus legitimis ad excludendum fiscum successio in universam hæreditatem à Prætore data fuit. *Leg. un. pr. & §. 1. ff. Unde Vir & Uxor.* Hodie autem vel pactis dotalibus, vel statutis vel legibus provincialibus hæc res plerumque certius definita est, nec tamen ideò quæstiones dubiæ planè cessare solent.

III.

Hoc loco saltem de eo disquirere lubet, an vidua cui statuto locali ex suis & defuncti mariti bonis certa portio tribuitur, hanc possit repudiare & illata repetere. Sæpè enim accidit, ut defuncti conjugis bona multo ære alieno sint gravata, tunc viduæ, quæ optimam intulit dotem hanc potius sibi servare quam ex statutiariâ dispositione macilentam capere portionem mavult, an igitur intentio illius in jure & ratione fundata sit, jam juxta ingenii modulam examinabimus. Mihi sententia negativa verior visa fuit. Ut autem tractationi huic suus ordo quodammodo constet, adducemus primò rationes dissentientium, deinceps nostram sententiam tuebimur & simul argumenta contraria refutabimus subjunctis denique quibusdam quæstionibus huc pertinentibus.

IV.

Non opus videtur circa explicationem vocum nostræ thesæos diu hærrere, quia per se satis claræ sunt & ex subsequenti tractatione adhuc magis patebunt. Id

Id monendum est, portionem statutariam pro diversitate statutorum esse variam: modo enim dimidiam modo tertiam, modo etiam quartam vel adhuc aliam partem continet. Statuto Laubanensi viduæ tertia pars ex suis & defuncti mariti bonis assignatur, Verba huc pertinentia hæc sunt: Erlebet aber ein Weib ihres Herrn oder Mannes Tod / soll sie auch in allen seinen und ihren ungetheilten Güthern / sie sind fahrend oder liegend / mehr nicht haben / als den dritten Theil / die andern 2. Theile soll sie ihres Mannes Erben / als nemlich seinen Kindern oder Kindes-Kindern ic. geben. Nec dubium est, ejusmodi statuta certam quotam superstiti conjugii tribuentia esse Licita & valida.

V.

Nunc ad rem ipsam accedimus, ubi primo in medium afferemus rationes, quibus nostra sententia solet oppugnari. Certum est, uxoribus jus competiisse & adhuc hodiè regulariter competere, dotem aliaque illata soluto matrimonio repetendi, *l. 30. C. de jure dot. l. 9. §. 3. ff. cod.* magnâque sollicitudine Romanos curasse, ut uxores dotes suas haberent salvas, uti ex verbosâ illa lege *un. C. de rei uxor. actione* satis apparet. Imò dos ipso jure ad mulierem redire dicitur. Cum itaque uxoribus hoc jus notabile statuto expressè ademptum non sit, adhuc durare censendum est, & cur stare prohibeatur quod mutatum non est. Accedit statuta municipalia strictissimæ esse interpretationis, nec faciliè ultra casus expressos extendenda, adeò ut

B

verba

verba eorum etiam contra propriam significationem ita sint accipienda, ne juri communi derogent.

VI.

Porro dici potest, si vidua etiam ex suis bonis cum defuncti mariti hæreditate in unam massam collatis portionem statutariam capere debet, evenire, ut sibi ipsi succedat, cum tamen nulla viventis sit hæreditas *l. 1. ff. de hered. & ad. vend.* & non sine insigni absurditatis notâ sui ipsius hæres existat. Tandem provocant ad favorem dotis, qui magnus est. *l. 2. ff. de jure dot. & l. 1. ff. soluto matrim.* & semper in ambiguis pro dotibus respondendum. *l. 70. ff. de jure dot.* imò tantus ut Romani multa singularia circa eam sanciverint & pacta dotalia, quæ dotis causam deteriolem reddunt, invalida pronunciaverint. *l. 14. & 17. ff. de Pact. dot.* Statuta autem localia pactis comparantur.

VII.

Quibus argumentis licet non leve pondus inesse videatur, tamen à contrariâ sententiâ amplectendâ me non dimovent, sequentibus suffultum rationibus. Quemadmodum enim vidua per dispositionem statuti consequitur jus ex bonis cum defuncto marito communibus certam partem petendi, quod cæteri cohæredes nulla ratione ipsi diminuere possunt: Ita etiam his idem jus largiendum, adeo ut in arbitrio viduæ haud sit positum repudiatâ portione statutariâ illata, quæ illam fortè superant, petere, eoque ipso cohæredibus reluctantibus jus quæsitum auferre & damnum inferre. Nec obstat, liberos defuncti spem saltem habuisse

buiffe hanc vel illam portionem statutariam consequendi, si nimirum vidua voluerit ex statuto succedere. Hoc enim gratis asseritur. Si enim viduæ jus validum & efficax competit, illud etiam liberis asserendum nec ex arbitrio viduæ suspendendum.

II. X.

Accedit quod si aliter sentiremus, successio statutaria semper foret elusoria. Nam si viduæ largiremur, ut vel portionem statuto designatam vel illata, si hoc consultius ipsi visum fuerit ex communibus bonis possit repetere; non apparet cur eadē electio uxore, quæ parum aut nihil intulit, defunctâ, marito debeat denegari. Iisdem enim argumentis eorundem jura hâc in parte oppungnatur & defenduntur. Cum itaque vidua animadvertens portionem statutariam illatis esse pinguiorem hanc vellet consequi, defuncti hæredes reliqui facillè illud impedire possent dicendo: nolumus ex statuto succedere, sed bona patris nostri repetere, quo factò vidua ex bonis defuncti mariti nihil lucraretur, sed saltem sua servaret: hinc illa pars, quæ portionem statutariam vult consequi, ab alterâ parte, cui hoc noceret, semper posset impediri, & si non impediretur, divisio ista bonorum non tam ex statuto quàm voluntate partium dependeret.

II. X.

Porro statuta pactis comparantur, imò adhuc major eorum efficacia censetur, *Dn. Berg. Part. 1. Resp. 277.* cum itaque hodiè pacta conjugum succes-

foria indistinctè valida sint *Carpz. Part. II. Const. 4. Def. 2. n. 6.* nec pro lubitu alterutrius possint mutari, sed quilibet parte suâ assignatâ debeat esse contentus, validum inde argumentum ducitur, divisionem bonorum statuto factam voluntate alterutrius non posse rescindi. Durum foret, si ejusmodi statuta successoria maritum quidem ejusque hæredes alstringerent, uxor autem à vinculo isto pro lubitu & ex rationibus propriæ utilitatis se posset explicare.

X.

Ex mente denique statuta condentium vel tacito consensu introducendum sententia nostra non improbabiler defenditur. Hodie enim plerumque plus juris conjugii in alterius conjugis bona competit, quàm jure Romano, nec divortia sunt tam frequentia quàm apud Romanos, sed conjux conjugii perpetuo debet cohabitare, fortunamque alterius vel secundam vel adversam sequi, rem familiarem laboribus suis & curis conservare vel augere: hinc æquum visum fuit soluto vinculo conjugali bona communiter quodammodo hæcenus possessa & administrata, ira dividere, ut neuter iisdem planè carere & cum morte conjugis amissionem quoque omnium ferè bonorum lugere debeat, quàm divisionem uxoris electione turbare fas non esset. Imò mulier dum nubit viro & concedit in locum, ubi taliusmodi statuta vigent, iisdem volens se subjicit, & postea eveniente casu voluntatem suam in alterius præjudicium mutare non potest. Hinc etiam Scabini Lipsienses marito sua

repe-

repetitio ad requisitionem civis cujusdam Laubanen-
 sis intentionem ejus reprobarunt Mense Octobr. Annō
 1676. licet antea in alio sed pari casu Facultas Juridica
 Liptiensis aliter senserit Mense Jun. 1658. Jure Saxoni-
 co Electorali viduæ repetitio illatorum expressè ad-
 empta est. *Carpz. Part. 3. Const. 20. Def. 13.* licet illi
 ex hæreditate mariti tantum certa portio tribuatur.

XI.

Tunc autem adhuc majus robur accedit asserti-
 oni nostræ, si in statuto certi casus, ubi uxor illato-
 rum repetitionem habere debeat, reperiantur exce-
 pti, quod factum statutis nostris Laubanensibus ubi
 ita dispositum: Würde sichs aber begeben / daß ihr
 verstorbener Mann viel Schulden hinter sich verliesse/
 soll ihr alsdenn bevor und frey stehen / ob sie diesel-
 ben Schulden / zu Rettung ihres Mannes Glimpff/
 will zahlen helfen oder zu ihren beweislichen Guthe
 greiffen. Porro: Wie auch ingleichen das Weib / so
 ihr Ehe-Mann / der noch am Leben / in Schulden
 geräth / und nicht gänglich zu zahlen hat / sich ihres
 eingebrachten Guths zufreuen und halten mag. Ex-
 ceptio enim confirmat regulam in casibus non exce-
 ptis, nec facillè alii casus admittendi, sed pro exclusis
 habendi sunt.

XII.

Postquam igitur nostram opinionem proposui-
 mus & argumentis corroboravimus nunc rationibus
 pro contrariâ sententiâ supra adductis pondus detra-
 hendum est. Ubi quidem ad argumentum primum,

B 3

quod

quod expressam requirit prohibitionem, responde-
mus negando expressam claris verbis factam prohi-
bitionem esse necessariam. Nam si statutum ex vi-
duæ & defuncti mariti bonis certam quotam illi, re-
liquam hæritatem verò hujus hæredibus tribuit, his
invitis portio hæc per indirectum imminui nequit,
& uxor necessariò à repetitione illatorum excluditur.
Nec est, quod dicamus, statuta esse strictissimæ in-
terpretationis, adeò ut verba eorum contra propri-
am significationem ita sint accipienda ne juri com-
muni derogent. Quid enim inde fiet. Hac ratione
statutorum exiguus imò nullus foret usus. Nam in
dubio secundum jus commune interpretari illa de-
bemus, & si verba sunt perspicua etiam contra pro-
priam significationem interpretatio molienda est.
Sed hoc non est interpretari, sed datà operâ sensum
eorum evertere. Statuta justæ interpretationis æque
sunt capacia atque alia pacta & negotia, imò primò
videndum an casus evenientes ex statutis & speciali-
bus sanctionibus possint decidi, & his demum defi-
cientibus ad jus commune recurrendum.

XIII.

Quod porrò dicunt mulierem fieri hæredem sui
ipsius, itidem negandum est. Valdè enim incertum
est, an uxor aliquando sumptâ portione statutariâ
aliquid sit lucratura aut peritura. Et licet quando-
que ex illatis revera aliquid perdat, pro damno vo-
luntario illud habendum est. Poterat enim mulier,
metuens hunc casum in tempore pactis dotalibus re-
bus

bus suis prospicere, quo neglecto sibi imputet, quicquid in ejus detrimentum accidat. Aliud etiam est hæredem sui ipsius esse, aliud ex bonis in communem hæreditatis massam collatis aliquid perdere, alias omnes leges collationem requirentes absurditatis insimulari possent, & tota collationis materia evanesceret. *Vid. Carpz. Part. 3. Const. 10. def. 8.* Nec favor dotis, qui allegari solet, tantus esse debet, ut juribus tertio quæsitis præjudicium inferat. Dos inventa est à Romanis, ut viri eò faciliùs allicerentur ad inunda matrimonia & ad perferenda matrimonii onera. Durum autem foret, si mortuo marito, qui multa incommoda hæctenus sustinuit, vidua omnia sua bona servare & mariti hæredes inopes relinquere possët. Deinde in statuto non de dotibus sed de omnibus uxoris bonis marito illatis disponitur, quæ pari favore non gaudent, & favor ille ex lege positivâ est oriundus, hinc sanctione speciali contrariâ facile tolli potuit.

XIV.

Postquam igitur sententiam nostram argumentis corroboravimus, & dubiis illi obversantibus, ut putamus, satisfecimus, tertio quæstiones quasdam huic negotio non alienas tractabimus. Quæritur itaque an, stante ejusmodi statuto, uxor, labentibus rebus mariti adhuc vivi, illata sua possit repetere, an verò pro marito simul solvere cogatur? Prius meritò asseritur. Licet enim maritus spem habeat, certam partem ex bonis uxoris, si illa decefferit, aliquando
confe-

consequendi ; longè tamen aliud est, spem, aliud, rem ipsam habere, nec creditores ex aliis, quam debitoris facultatibus propriis non autem alienis solutionem urgere possunt, nec uxori citra necessitatem tam grave onus debet imponi, & cum hic casus statuto definitus non sit, ex jure communi, quod illi illatorum repetitionem concedit, decisio petenda est. Quæ res dubio caret, si expressè casus ille exceptus fuerit, quod factum statuto nostro Laubanensi, ut supra ex §. X. videre licet. Si autem uxor pendente concursu ante maritum decedat, pars hæreditatis ei debita cedit creditoribus, nec potest in eorum præjudicium hæreditati renunciare debitor, juxta recentiorem Collegiorum Saxoniorum opinionem, uti ex Rivini Enunciatis & Wernheri Observationibus apparet, licet meminerim Facultatem Juridicam Lipsiensem haud ita pridem ad requisitionem Judicii Laubanensis in concursu M. B. ejusmodi hæreditatis renunciationem admisisse & dispositioni juris civilis l. 6. §. 2. ff. *Quæ in fraud. credit. inhæsisse.*

XV.

Major subest difficultas eo casu, quando maritus multo ære alieno gravatus moriatur. Iniquum enim videtur, si vidua pro marito solvere & sæpè eximiâ parte bonorum suorum exui debeat. *Carpzov. Part. III. Const. 20. Def. 11.* Sed nihilominus ita dicendum putamus. Maritus enim firmum & validum jus habuit in certam partem bonorum uxori competentium, quod à creditoribus concursum moventibus occupatur, & vidua

vidua de se queri debet, quod pactis dotalibus sibi non perspexerit. Sed hic casus forsitan rarior erit, cum plerumque statuta viduis jus illata recipiendi largiantur, quod etiam Statuto nostro Laubanensi illi expressè reservatum est. Alia adhuc oritur quæstio, an nimirum maritus inops, qui divitem uxorem habet in matrimonio, possit e. gr. duas partes, quæ vi statutorum ipsi ex suis & suæ conjugis bonis debentur, testamento cuicumque voluerit relinquere? Quæ quæstio, si præcedentem admittas, sine dubio affirmanda est. Si autem viduæ statuto jus datum fuerit, illata sua servandi, si concursus creditorum ad defuncti mariti bona excitetur, tunc etiam in præjudicium viduæ testamentum confici non potest. Nam si defunctus testamento plus legaret, quam in bonis suis haberet, concursus cum superstitè conjugè moveretur. Et si aliter sentiremus maritus obæratuæ spem uxoris suæ facile frustrare posset: Nam si videret bona sua ad extinguenda debita haud sufficere, tunc condito testamento, quo creditoribus suis tantum legaret, quantum debuit, illatorum repetitionem impediret & viduam jure suo privaret.

XVI.

Indagandum nunc etiam est, quænam bona vel viduus vel vidua in casum successionis conferre debeant? Uxorum bona esse triplicis generis & in dotalia, paraphernalia & receptitia distingvi, in vulgus notum est, nec eorum explicatio huc pertinet. An verò omnia indistinctè bona cujuscunque sint generis,

ris, an saltem quædam hæreditati inferre debeat con-
 jux superstes, non immeritò quæritur. Sed ante o-
 mnia verba statuti diligenter sunt inspicienda, siqui-
 dem ex illis hujus rei decisio pendet. Si enim saltem
 illatorum collationem postulant, bona receptitia sub
 iis non comprehenduntur: è contrario si omnia bona
 debent conferri, quod itidem Statuto nostro Lauba-
 nensi, ut ex loco supra § IV. citato apparet, disponi-
 tur, nihil videtur exceptum. Nec etiam dubium mo-
 vet vox ibi posita: *In allen seimen und ihren Ange-
 theilten Güthern* &c. quasi illa bona uxoris tantum in-
 digitarentur, quæ in mariti domum illata communem
 quandam & indivisam massam cum ejusdem facul-
 tatibus constituunt; bona verò receptitia, quorum do-
 minium, usumfructum & administrationem uxor
 expressè sibi reservavit, adeoque à reliquis separavit,
 non comprehenderentur. Verum vox illa non di-
 stingvit inter bona uxoris, nec eorum diversam na-
 turam innuit, sed saltem conferendi & computandi
 modum denotat. Ea verò, quæ uxori sub conditio-
 ne suspensivâ debentur, conditione post mortem ma-
 riti demùm existente conferenda non esse, ultrò pa-
 tet.

XVII.

Mariti, quorum bona unius saltem generis sunt, omnia
 conferunt, sive sint mobilia, sive immobilia. Si autem quæ-
 dam bona alibi sita possideat, vis statutorum in loco domici-
 lii valentium immobilia illa non afficit, sed subsunt legibus
 in loco rei sitæ usitatis; mobilia autem ad locum domicilii re-
 vocantur, iisdemque legibus reguntur.

XIX.

XIX.

Sapè autem conjux superstes in fraudem hæredum defuncti patrimonium suum solet occultare, nec omnia, bonâ fide indicare, quo oneri collationis minimum ex parte se subtrahat. Sed hisce fraudibus legitimi inventarii aut jurata specificationis exactione occurritur: aliàs enim vera conferentis bonorum substantia vix posset detegi. *Carpz. Part. III. Const. 20. def. 9.* Verum hoc saltem locum habet, si cum viduâ, vel vitrico vel extraneis hæredibus divisio hæreditatis intenditur; si autem pater, uxore defunctâ, cum liberis hæreditatem dividere velit, aut debeat, tunc à necessitate dandi solennis inventarii aut jurata specificationis vi patris potestatis est immunis. *arg. leg. 6. §. 2. Cod. de bon. que lib.* neque in eum cadit fraudis suspicio. Interim tamen ad edendam bonorum suorum consignationem potest urgeri; aliàs enim in arbitrio ejus ferè esset, an liberis quicquam ex maternâ hæreditate dare vellet nec ne; sicut etiam eos audiendos esse credimus, si probare velint, in istâ patris consignatione quædam bona fuisse omisâ.

XIX.

Porrò queri potest, an vidua, quæ portionem statutariam à defuncti mariti hæredibus consequi debet, teneatur oblati nummis esse contenta, an verò ex ipsa hæreditatis communis substantiâ quotam suam percipere queat? Posterius idèò asserendum, quia ei ex omnibus, adeoque non tantum ex quibusdam, suis & defuncti bonis, quod vocabulum itidem generalem significatum habet, & tam mobilia quàm immobilia continet, certa pars præstari debet, nec hæredibus prærogativa competit, quasdam res, siue sint mobiles siue immobiles, sibi asserendi & viduæ invitæ paratam obrudendi pecuniam, sed illæ secundum communes æquitatis regulas erunt dividendæ. Si autem res quædam vel planè non vel difficulter divisionem recipiant, voluntate partium vel sententiâ judicis uni relinqui & adjudicari possunt. *leg. 95. ff. famil. ercis.*

XX.

XX.

Tandem etiam quaestionis est, an vidua, quæ portionem statutariam accepit, propter debitum a marito contractum possit conveniri; quod primo intuitu negandum videtur hâc ratione, quod succedat jure singulari, ideoque pro hærede haberi non possit, & hæredibus conventis regressus adversus viduam dandus foret, ut id, quod pro eâ solverint, pro ratâ possint repetere. Verùm nihil interesse existimamus, sive quis jure statuario sive communi declaretur hæres & ab intestatò ad successionem vocetur: hinc etiam tanquam hæres, qui in omnia defuncti jura succedit, omnibus etiam ejus creditoribus respondere tenetur; sicut &, ut ad exigenda debita activa concurrat, necesse est. Et si viduam illud, quod cæteri cohæredes creditoribus hæreditariis pro eâ solverunt, restituere oporteat, non apparet, quem in finem tot ambagibus opus sit, ut primo contra defuncti hæredes, & ab his demùm contra viduam lis sit instituenda. Si enim tertio cuidam, qui pro me solvit, ad redditionem teneor, multò magis creditori, cui solutio praestatur, ero obstrictus.

XXI.

Hæc igitur fuere, quæ occasione thematis nostri breviter differere, volui. Utut autem hanc rem pro dignitate materiæ fortè haud fuerim executus; non tamen omnis labor irritus & inanis erit.

S. D. G.

ULB Halle
001 972 26X

3

s. b.

Inches

Centimetres

Farbkarte #13

B.I.G.

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

DISSERTATIO INAUGURALIS JURIDICA,
DE QVESTIONE, 1716, 16

AN VIDUA, CUI
STATUTO LOCALI
EX SUIS ET DEFUNCTI MARI
TI BONIS CERTA PORTIO TRI
BUITUR, HANC POSSIT REPUDIARE
ET ILLATA REPETERE? 30. 29

QVAM
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
REVERENDISSIMO ET ILLUSTRISSIMO DOMINO
DOMINO

PHILIPPO WILHELMO,
S.R.I. COMITE DE BOINEBURG,

SACRÆ CÆSARÆ ATQVE REGIÆ CATHOLICÆ MAJESTATIS CONSILIARIO
INTIMO, NEC NON METROPOLITANARUM ECCLESiarUM, MOGUN
TINÆ ET TREVIRENSIS, CANONICO CAPITULARI SENIORE, ET RESPECTIVE
SUPREMO CHORI-EPISCOPO; EMINENTISSIMI PRINCIPIS ELECTORIS MO
GUNTINI CONSILIARIO INTIMO, AC CIVITATIS TERRITORIQVE
ERFFURTENSIS PRO-PRINCIPE,

AMPLISSIMÆ FACULTATIS JURIDICÆ CONSENSU
PRÆSIDE

PRO-RECTORE MAGNIFICO
DN. JOANNE PHILIPPO
J. U. D.

REGIMINIS ELECTOR. MOGUNTINI CONSILIARIO ET FACULT. JURIDICÆ
P. T. DECANO,

DN. PATRONO AC PROMOTORE MAXIME DEVENERANDO
PRO LICENTIA

SUMMOS IN UTROQVE JURE HONORES AC PRIVILEGIA RITE CAPESSENDI
PUBLICÆ ERUDITORUM DISQVISITIONI

DIE XI. MAJI MDCGXVI. HORIS LOCOQVE CONSVETO
SUBMITTIT

GOTTLIEB KOCH, LAUBA - LUSAT.

ERFORDIÆ, TYPIS JOH. HENRICI GROSCHII, ACAD. TYPOGR.